

Přece bys to neudělal!

Biblický verš

Genesis 18.16 - 33

Převod materiálu

Kateřina Frübauerová

Pořadí v lekci

11

Téma

Přátelství s Hospodinem jako základ odvážné přímlyvné modlitby.

Cíl

Seznámit děti s Abrahamem jako s přítelem Božím. I my můžeme být s Bohem v přátelském vztahu jako Abraham, i my se můžeme modlit za kohokoliv.

11.1 Pro učitele

Biblický text: Gn 18,16–33

11.1.1 Výkladové poznámky

- Těi muže pozval Abraham k sobě domě. Po jídle je vyprovází až k hranicím svého pozemku. Je to pradávny zvyk pohostinství, doprovodit hosta až na hranici území, kde jsem já paní/pánem (ke dveřím bytu, k brance...).
- *Verš 17:* Hospodin rozvažuje, jestli má s Abrahamem mluvit o tom, co hodlá udělat v nejbližších dnech. Dřvod? Hned dva. Abrahamovi a Sáě bylo právě oznámeno, že se jim narodí dítě — netrpělivě očekávané, zaslíbené. Toto dítě (a po něm jeho potomci) jsou nositelé požehnání pro celou zemi — tak to Hospodin chtěl. Přict tomu, kdo nese požehnání pro druhé, že některé z těchto druhých čeká možná také smrt?

Abrahamova víra je živým rozhovorem s Bohem. Abraham chodí s Hospodinem, Hospodin zná jeho cesty. Ale také to znamená, že Abraham zná cesty Hospodinovy.

Dřvřrné sblížení: Hospodin poznal Abrahama velmi blízce, tak, jak se znají dlouholetí partneři, přátelé — toto pouto je zavazující i pro Hospodina. Má Hospodin sdílet své plány se svým přítelem?

- *Verše 20 a 21:* Hospodin promlouvá k Abrahamovi o svém plánu — zajít do Sodomy zjistit si, jak to tam ve skutečnosti vypadá, protože to, co se donese až k nebesům je opravdu hrůza. *Křik Sodomských a Gomorských:* Není jasné, jde-li o křik těch, kdo v Sodomě a Gomoě trpí bezprávím a volají o pomoc, nebo jestli jde o hluk zločinu nebo jestli je to směs obojího.
- *Verš 22:* Dva muži odcházejí dál. Jeden zůstává stát — Hospodin sám zůstává stát na Abrahamově pozemku, na jeho doma. Váhá s odchodem? Rabínské poznámky říkají, že převodn? bylo v textu „Hospodin zůstal stát před tváří Abrahamovou“, toto bylo z věrouných dřvod? upraveno na

„Abraham zůstal stát...“, i když to přináší do vyprávění prvek nelogičnosti.

Hospodin je zde lícen velice lidsky — Abraham ho zdrží u sebe na jídlo, pak Hospodin váhá, jestli chce s Abrahamem sdílet svoji starost, nakonec zůstává stát před Abrahamem (Hospodin před Abrahamem, ne Abraham před Hospodinem!)... Jako by Bůh nebyl vzdálený na nebesích, ale někdo jako nejlepší přítel, někdo, kdo nechce dát lidem svoji velikost a vševládoucnost. Jako by bylo možno s tím velkým Bohem jít docela obyčejně k brance a ještě se zastavit na to poslední slovo, které chce sdílet a pro které doma nenadešla správná chvíle (a kolikrát je toto slovo to důležité, to, co návštěvu celou dobu tlačilo a nebyla schopna to říct, až s rukou na klíče si dodala odvahu)...

- Verše 23–25: Abraham přistoupil k Hospodinu. Hospodin stojí na hranici Abrahamova pozemku, přesto k němu Abraham přistupuje blíž, aby s ním mohl mluvit. Není tu žádné obětí místo, žádný oltář (Abraham je stavět uměl, ale tady nestaví nic — a přesto s Hospodinem mluví). Jako by bylo místo, kde jde k Bohu přistoupit i jinak, prostě, jen tak, bezprostředně, bez obětího berana v ruce a bez oltáře mezi Bohem a člověkem.

Abraham přišel blíž k Hospodinu a... začal se s ním handrkovat.

Abraham se zastává těch, kdo o jeho zastání ani nestojí — chce, aby byli pro těch pár spravedlivých ušetřeni i ti nespravedliví, kterých je většina (zatímco spravedlivé bude muset Hospodin hledat, nespravedlivé nikoliv). Abraham neargumentuje rodinou (má v Sodomě synovce!). Nesnaží se osvobodit spravedlivé (nenech je trpět v tom doupěti zločinu, pobij ty lumpy a zachrať spravedlivé, už si vytrpěli dost), spíše používá existenci spravedlivých jako argument, proč není i ty zlé. Proč? Aby ti zlí mohli dál páchat zlo? Nebo je to pro Abrahama otázka spolu-lidství, spolu-žití na zemi? Nebo ještě jinak: Abraham je požehnaný Boží, nositel požehnání i pro druhé lidi — zastává-li se druhých, pak prostě proto, že i ti nespravedliví jsou ti, pro které on, Abraham, přináší požehnání.

Hřích je něco, co Hospodin tolerovat nemůže — ale také nejde naházet všechny lidi do jednoho pytle. Proč být vlastně spravedlivá, caddik, když budu potrestána stejně jako raša, bezbožná? Kde by pak byla spravedlnost, když by ani Hospodin nedělal rozdíly?

Abraham připomíná Hospodinu jeho vlastní závazky vůči lidem. Je to drzá řeč příliš sebevědomého člověka, který nařizuje Bohu, co má teď dělat, nebo jsou to slova přitele, který ukazuje na společné cesty, kterými spolu chodívali a připomíná je teď svému protivníku? Jednou zavedený řád musí zohledňovat i ten, kdo ho zavedl.

Abraham smlouvá s Hospodinem o nespravedlivé až do počtu deseti lidí. Je to nejmenší počet pro existenci společnosti.

Jak to nakonec dopadlo se spravedlivými? Byl jich dostatečný počet? Vzhledem k tomu, že Hospodin tam msta zničil, tak ne. Jediní vyvedení byla Lotova nejvyšší rodina — žena a dvě dcery. Poslové Hospodinovi je vyvlekli násilím z msta. Lotova žena se ještě ohlédla za domovem — a proměnila se v solný sloup. Lotovy dcery otce opily a poškodily si s ním děti.

Abraham je tu lícen jako odvážný člověk víry. Chová se jako rovnocenný partner v dialogu s Hospodinem — byť ví, že je jen prach a popel, má odvahu připomínat Hospodinu jeho cesty. Jak si to jen mohl dovolit? Snad díky pevnému dlouhotrvajícímu vztahu, díky dlouho trvajícímu procházení se s Hospodinem.

Na jedné straně je Hospodin lícen velice člověku podobně — na straně druhé je Abraham lícen jako Hospodinu rovný partner v dialogu.

11.1.2 Úskalí

Na úskalí textu narazíte spíš v rozhovoru s většími dětmi.

- *Žernobílé vidění světa*: buď spravedlivý nebo hříšník. Spravedlivé/dobré čeká po přejetí provinění z knihy hříchů okoláda, hříšníky/zlé odnese ďert v pytli (alespoť na Mikuláše to tak chodí, s tím mají děti zkušenost). Dospělí to znají jinak — spravedliví jsou chváleni do nebes, hříšníci zatracováni (nebo alespoť by to tak mělo být).
- *Fatalismus*: Vše dopadne, jak dopadnout má — tudíž nemá cenu se za někoho přimlouvat; iasto potkávám v kombinaci s přílišnou pokorností — máme vše, co se děje, přijmout se skloněnou hlavou a nevzpírat se, Bůh nám to dal, tudíž je to dobré a my se to máme naučit snášet a hlavně o tom s Bohem nediskutovat; jakkoliv tato tvrzení mají svoji opodstatnost a moudrost, není od věci s Hospodinem mluvit jako s přitelem dokonce i tehdy, když s ním nesouhlasím, vyslovit svoje Ne, já s tebou, Bože, nesouhlasím. Těžká životní situace může zcela zablokovat vztah k Hospodinu a pak ho blokuje do té doby, dokud dotyčný násilím kroutí svoji duši do přehnané pokornosti. Ve chvíli, kdy dovolí sám sobě říct (nebo ostrými slovy vykřiknout) Bohu svoje Ne, nesouhlasím, obrovsky se mu uleví. Vztah k Bohu se obnoví přesto, že dotyčný dál nerozumí a dál se ptá Proč?! Přítel je ten, kdo se mnou ne vždy ve všem souhlasí, ale i přes můj nesouhlas mě má rád.

11.1.3 Odkazy

Linden, Nico ter: *Povídá se...* Heršpice: Eman, 1999.

Neřil, David: *Bůh soudí Sodomu*. Dostupné z <http://goo.gl/kqTzR2>.

11.2 Pro děti

11.2.1 Předškolní a mladší školní děti

Děraz kladu na konkrétnost — malé děti nezvládají abstraktní témata, nevadí, co to jsou trpící celého světa, ale vadí, kdo to je, kamarád v nemocnici, kterého bolí operované bříško.

Dnes si budeme povídat o modlitbě za někoho. Vyberte si každý jedny noviny a v nich jednu fotografii, která se vám líbí. Tu vystřihte a překnete nahlas, co jste si vybrali za fotografii. Je na ní někdo, za koho byste se chtěli pomodlit?

(Fotografie nalepte na velký papír.)

Koho máte rádi a není na té fotce? *(Rodina, hasiči s autem...)* Domalujte ho *(možná bude dobře dát limit — pět minut nebo dvě postavičky)*.

Vedoucí kouká, co děti malují a domalovává — pokud děti malují jen svoji rodinu, namaluje někoho vzdáleného (dítě z Afriky třeba), pokud děti malují jen lidi smutné, domaluje veselého smajlíka atd, k hodným lidem zloděje s lupem na zádech, aby vyvážil nakreslené.

Kdo jste co namaloval? Patří na ten náš obrázek taky lidi smutní? A zloději? A děti, které mají nějakou nemoc a musí ležet v nemocnici? A děti, které mají všechno, na co si vzpomenou? A lidi, co nechodí do kostela? *(Cílem je ukázat, že se máme modlit za všechny lidi.)*

Kde se modlíte? *(Děti překnou místo.)* A může se to, modlit se tam za někoho? *(Cílem je ukázat, že za lidi se můžeme modlit všude. Obávám se, že opravdu všude, včetně míst, kde by to normálně nebylo, ale znáte ty dětské otázky — WC a podobně.)*

Proč se máme modlit za všechny lidi? Protože přece není jedno, co se děje někomu druhému. Nejsme na světě přece sami, ale s druhými lidmi. Ale taky s Pánem Bohem jsme na světě. Máme si s ním povídat o druhých lidech stejně jako s maminkou nebo tatínkem.

Dokreslete do obrázku každý sebe, jak jdete s Hospodinem za ruku a povídáte si s ním o těch lidech na fotkách i o těch domalovaných.

Vedoucí dokreslí Abrahama, jak jde a povídá si s Hospodinem.

Přečtěte text Gn 18,16–33. A my teď budeme jako Abraham a budeme si s Hospodinem povídat o lidech na našem obraze.

Vedoucí pak dá společný obraz doprostřed, chytne se s dětmi za ruce a pomodlí se s dětmi za lidi na obrázku. Modlitbu můžete zakončit společným Otče náš. Obrázek pak můžete vystavit třeba v kostele.

Pomůcky: *Směs aktuálních novin* (co najdete doma), *církevní tisk* (aktuální i stará čísla časopisů), *lepidlo na papír* a *tvrdý papír formátu A3* nebo *tyžsí slepené A4* (nebo silnější velký balící papír).

11.2.2 Starší školní děti

Úvod do hodiny: přečíst Gn 18,16–33.

A teď si představte, že by Bůh takto přišel k vám. Jste Abraham. Chcete něco zachránit. Je zde několik strategií, jak něco zachránit. (*Rozdělte děti do malých skupinek, děti pracují na zadané strategii, můžete dát i časový limit.*)

a) *Vydáte se sami hledat spravedlivé, ty zachráníte.* (Vedoucí rozdá do skupinky noviny, každý sám si vybere jedny a z nich několik fotografií lidí, kteří mu připadají spravedliví, ty vystřihne; počet fotografií k výběru určete podle potřeby dětí.)

Na společný velký papír položte každý svoji hromádku spravedlivých, ukažte fotky druhým ve skupince a řekněte, proč vám tento člověk připadá spravedlivý.

b) *Uplatíte Hospodina.* Vymyslete a namalujte (vystřihněte z novin a nalepte), co by se tak asi dalo dát Hospodinu, aby se udobřil a něco nezničil. Co slíbit? Darovat konkrétní věci? Stavby? Jak by se mohly na uplácení angažovat církve?

c) *Postavíte vše na přátelském vztahu, který máte s Hospodinem.* Co je pro dobré kamarádství důležité? Nakreslete činnosti, které děláte s dobrými kamarády/ vyberte z novin fotografie činností či předmětů vztahujících se k činnosti (např. kolo jako symbol pro ježdění na kole atd.)

Po chvíli, kdy děti pracují na strategiích, se vedoucí ujistí, že jsou hotovi (nebo dá časový limit na práci) a celá nedělní se sejde nad strategií a — *deset spravedlivých*:

Asi nepůjde jen tak lidi roztřídit, je to věc názoru, roztřídit lidi podle pohledu, podle situace na spravedlivé a nespravedlivé. Jde to vůbec říct, že někdo je spravedlivý jen proto, že na jedné fotce vypadá spravedlivě? Co když se jen tak tváří? A obráceně. Ono vlastně nejde takhle lidi rozškálovat. To bychom je museli znát až úplně do morku kostí a tak je my neznáme. S touto strategií tedy neuspějeme. (Fotky nalepit na papír, přeskřítnout celý papír nebo nějak viditelně označit, že takto ne a pověsit obrázek někam na viditelné místo)

Celá nedělní nad strategií b) uplatit Hospodina: Co jste vymysleli? (*Okomentovat, co děti vymyslely.*) Je Hospodin vlastně uplatný? Lze ho ukecat přímou modlitbou? (*Přibíh o soudci a vdov v Lk 18,1–8; není o přímou modlitbu jako o prostředku k ukecání Hospodina, ale o vytrvalosti v modlitbě. Co dát Hospodinu, aby to bylo opravdu jen naše a nedostali jsme to od něho?*)

Strategie c) p?átelé si v?í (p?e?íst Gn 18): Na ?em je postavena tato strategie? Na vztahu s Hospodinem. A to na p?átelském vztahu. Na úpln? oby?ejném vztahu, jako máte s kamarády. Co d?láte s kamarády? (*Upozornit na to, co d?ti namalovaly/nalepily — ježd?ní na kole, chodíme do školy, na kroužky — společn? strávené chvíle — d?ležit? je to společn?.*) Pat?í ke kamarádství i to, že s kamarády taky n?kdy nesouhlasíte? A že si to ?eknete?

Abraham si m?že dovolit takhle jasn? p?ipomínat Hospodinu jeho zám?ry prost? proto, že jsou p?átelé. Abraham v?í v Hospodina, ale taky v?í Hospodinu. Abrahamova víra není systém pou?ek, je to život s Hospodinem. Ne že v ned?li v kostele zbožný Abraham a p?es týden d?lej si co chceš. V pátek jako v svátek si Abraham povídá se svým Bohem o tom, co vidí. Hospodin je jeho kamarád — a i když s ním nesouhlasí, Abraham si s ním povídá. To je základ pro vztahy.

Možno vystavit obrazy na tabuli/v kostele, obrazy možno popsat krátkým komentá?em.

Pom?cky: Sm?s regionálních novin (staré i nové), Bible (sta?í jedna), lepidlo, v?tší kus papíru.

11.2.3 P?esah

Jak krásn? píše Nico ter Linden: „Když se B?h vydal hledat spravedlivého, našel jednoho — a sta?ilo to.“

11.3 Liturgie

11.3.1 Písn?

P?ímluvný zp?v (Svítá 387)

11.3.2 Biblický text k zapamatování

Ot?e náš

11.3.3 Rituál

Společná modlitba Pán?; ke společnému zp?vu nebo volání: *Dál p?ece nejdeme sami* (Svítá 39).

11.3.4 Okénko do bohoslužeb

D?ti mohou vypracovat p?ímluvné modlitby pro tuto nebo p?íší bohoslužbu.

11.3.5 Modlitba

Pane Bože, podívej se na náš obrázek. Je tam (hasi?ské auto, máma... vyjmenovat nebo n?jak p?ipomenout). Jsou to lidé a v?ci a zví?ata. Jsou tu s námi a my jsme tu pro n?. Prosíme t? za n?. A taky prosíme za nás. Ot?e náš...

(*Varianta: P?ímluvný zp?v [Svítá 387] — společný zp?v zakon?ený modlitbou Ot?e náš.*)

Cílová skupina

[P?edškolní](#)

[Školní](#)

[Starší školní](#)

Katechetické cykly

[Dál p?ece nejdeme sami I \(Od stvo?ení k Josefovi + Od Mojžíše k Rút\)](#)

Biblický odkaz (kat)
[Genesis 18,16–33](#)